

Bank uit Siena in Italië wordt test voor Europa

By **Mark Beunderman**, www.nrc.nl

december 9de, 2016

Het scenario van de redding van de eerste grote Europese bank na de financiële crisis is vrijdag een stuk dichterbij gekomen. En als het zover komt, is dat een nieuwe grote test voor de Europese Unie.

Volgens Italiaanse media staat de Italiaanse overheid klaar om de derde bank van het land, het noodlijdende Monte dei Paschi di Siena van noodkapitaal te voorzien. Mogelijk gebeurt het dit weekend al.

Vrijdag wees de afdeling voor banktoezicht van de ECB een verzoek van de bank af om een paar weken extra tijd te krijgen voor een eigen plan voor een herkapitalisatie. Dat betekent dat de particuliere herkapitalisatie, die maar niet wil vlotten, nu heel snel rond moet komen. De kans is aanzienlijk dat de regering in Rome voortijdig ingrijpt om te voorkomen dat Monte dei Paschi omvalt en dan andere Italiaanse banken meesleurt. De beurskoersen van Italiaanse banken kelderden vrijdag fors, niet alleen die van de bank uit Siena. De handel in het aandeel Monte dei Paschi werd enkele malen stilgelegd omdat beleggers het aandeel massaal dumpsten.

Makkelijk zal een redding niet zijn. Regels die deel uitmaken van de recent ingevoerde Europese bankenunie zitten de regering in Rome in de weg. Alleen onder strikte voorwaarden mag belastinggeld worden gebruikt om banken te redden, zo besloten EU-landen na de crisis. In principe moeten aandeelhouders en obligatiebezitters verliezen nemen.

Gewone spaarders

Probleem is dat veel obligatiebezitters van Italiaanse banken gewone spaarders zijn, die ooit veilig dachten te beleggen door schuld van de eigen bank te kopen. Dat zij nu berooid achterblijven, is het schrikbeeld van elke politicus in Italië.

Een uitweg is een zogeheten „herkapitalisatie uit voorzorg” door de Italiaanse overheid. Om erger te voorkomen mag een regering - ook volgens de nieuwe regels - beperkt geld steken in een bank. Maar ook in dit geval moeten aandeelhouders en obligatiebezitters opdraaien voor een deel van de schade. Beppe Grillo, de leider van de populistische Vijfsterrenbeweging, zei gisteren dat Italië de EU-regels gewoon moet negeren en Monte dei Paschi moet nationaliseren.

Redding van Monte dei Paschi di Siena, een trotse bank die in 1472 werd opgericht in de Republiek Siena, kan de Europese Unie flink op de proef gaan stellen.

De bankenunie werd deels opgericht uit publieke onvrede: banken hadden roekeloos geopereerd en moesten vervolgens door belastingbetalers uit de brand worden geholpen. Dit dreigt nu toch weer te gaan gebeuren, al is het maar gedeeltelijk.

De ECB, die binnen de bankenunie de rol van toezichthouder opgedrongen kreeg van de politiek, kan veel kritische vragen verwachten over de toepassing van de regels. Dat geldt ook voor de Europese Commissie, die moet letten op verboden staatssteun aan banken.

Een ander idee achter de bankenunie was te voorkomen dat bankschulden, via reddingen door de staat, overheidsschulden worden. Italië, het land met de hoogste staatsschuld van Europa in absolute waarde (2.200 miljard euro), zou er bij een redding van de bank uit Siena tóch weer extra schuld bij krijgen.

De bankencrisis die een staatsschuldencrisis werd is, kort gezegd, de voorgeschiedenis van de eurocrisis in 2011-2012. Ondenkbaar is het niet dat de eurocrisis weer terugkomt - ditmaal vanuit Italië.